

———— De provincie Groningen en politiek Den Haag gedroegen zich schandelijk bij de herindeling van Haren. Bestuurders schonden regels en beginselen van de rechtsstaat, zegt Gustaaf Biezeveld, voorzitter van burgercomité Haren. ‘Dit onrecht moet ongedaan worden gemaakt.’

Voorzitter burgercomité Groningse ex-gemeente:

‘Maak annexactie Haren ongedaan’

‘Haren gem. Groningen’, Gustaaf Biezeveld (74) krijgt nog steeds een naar gevoel als hij langs het blauwe bord met witte letters rijdt. ‘Haren is schandelijk behandeld. Tegen de wil van de inwoners en de raad is Haren met list en bedrog tot wingewest gemaakt van Groningen.’ Maar de voorzitter van het burgercomité Haren geeft de strijd tegen de ‘onbehoorlijke provincie’ en het ‘falende ministerie’ niet op. En de hoop op betere tijden ook niet. Het burgercomité stuurde vorige maand een lijvig klaagschrift naar het parlement met als boodschap: ‘Dit onrecht moet ongedaan worden gemaakt.’

De saga begint in het jaar dat de net gepensioneerde milieuofficier van justitie Biezeveld neerstrijkt in het lommerrijke Haren onder de rook van de stad Groningen: 2012. Max van den Berg zwaait de scepter over het provinciebestuur. Biezeveld: ‘Op zijn verzoek wordt in dat jaar bij de kabinetsformatie een geheime afspraak gemaakt over de annexatie van Haren. Een wens die hij in de jaren ’70 al koesterde toen hij wethouder was in Groningen. Het kon toch niet zo zijn dat hoogleraren en artsen in Haren woonden! Op zijn laatste werkdag in 2016 kreeg hij het voor elkaar dat Haren werd gedwongen tot ‘open overleg’ met Groningen en Ten Boer. Dat had hij met de burgemeester van Groningen bekookstofd; Haren wist nergens van.’ Haren is in die dagen een welvarende gemeente, Groningen is dat niet. Biezeveld: ‘Groningen heeft een schuld van 1,35 miljard euro en krijgt in de stresstest van BDO in het jaar dat ze Haren inlijven een 4. Maar ze doen alsof er geen vuiltje aan de lucht is en stoppen miljoenen in het ene

na het andere prestigeproject. Haren moet de kas van Groningen spekken. En dat gebeurt. De ozb is de afgelopen jaren absurd verhoogd. De ozb van het tennispark in Haren werd in het eerste jaar van de annexatie verhoogd van 2.500 euro naar 25.000 euro; na bezwaar werd dat 14.000 euro. Op de grond van Haren wil Groningen bouwen, want Groningen wil de vijfde gemeente van Nederland worden, en daarvoor hebben ze de melkkoe Haren nodig.’ Na het plotselinge vertrek van burgemeester Bats in maart 2013 benoemt commissaris Van den Berg na tien dagen zijn partijgenoot Vlietstra als waarnemer in Haren. Biezeveld: ‘Omdat ze veel ervaring had met herindelingen, zei Van den Berg bij haar introductie, terwijl herindeling hier geen onderwerp was. In september 2012 had de nieuwe coalitie in Haren in haar akkoord vastgelegd dat de zelfstandigheid van Haren niet ter discussie stond. Maar Vlietstra maakte er geen geheim van dat ze aanstuurde op snelle aansluiting van Haren bij Groningen.’

BURGERCOMITÉ

In die tijd wordt het burgercomité Haren geboren. Eerste doel: besluiten over samengaan met de buurman uitstellen tot na de raadsverkiezingen van maart 2014. Dit lukt niet, maar de raad besluit wel de inwoners te raadplegen; 75 procent daagt op en driekwart daarvan wijst samenvoeging met Groningen (en Ten Boer) af. De gemeenteraad besluit daarom het Drentse Tynaarlo een aanzoek te doen. In de zomer van 2016 zegt Vlietstra’s opvolger als waarnemend burgemeester Van Veen in *Binnenlands Bestuur* dat hij ‘zere

‘Alles moet aangepast aan de stadse maat’

knieën’ kreeg van het wachten op een antwoord van Tynaarlo op zijn aanzoek. ‘Dat is niet waar’, zegt Biezeveld. ‘Na zijn gesprek met het college van Tynaarlo nodigde hij mij uit voor een gesprek, waarin hij uitvoer tegen Tynaarlo. Wat was er aan de hand? Tynaarlo moest de schuld krijgen van het mislukken van de gesprekken, terwijl Haren er zélf de stekker uit trok. Daar stemde verantwoordelijk wethouder Verbeek mee in omdat GS van Groningen de Staten op 1 september 2015 had geschreven dat geen enkele gemeente tot herindeling zou worden gedwongen als voor die herindeling geen draagvlak was. Als Haren zich niet had teruggetrokken, dan was Tynaarlo met een voorstel gekomen om toe te werken naar een fusie.’

Van een fusie met Tynaarlo komt het dus niet. Op 14 december 2015 besluit de gemeenteraad tot behoud van zelfstandigheid. Eind goed, al goed. ‘Maar een dag later staat gedeputeerde Brouns bij B en V op de stoep. In *Binnenlands Bestuur* zal hij later roepen dat Haren het ultieme bewijs had geleverd ‘voor een volledig gebrek aan bestuurskracht’. Bij Haren moest hij denken aan dorpspolitiek uit de jaren ’60. Het dorp moest maar eens aantonen dat het zelfstandig kon blijven. Er diende een be- ▶

CV**GUSTAAF BIEZEVELD**

(Den Haag, 1947) studeerde tussen 1964 en 1970 staats- en bestuursrecht en strafrecht in Groningen. Van 1970 tot 1975 was hij juridisch beleidsmedewerker in Muntendam. Van 1976 tot 1979 was hij hoofd afdeling ruimtelijke ordening en milieuhygiëne in Appingedam. Van 1979 tot 1981 was Biezeveld juridisch beleidsmedewerker DG milieuhygiëne bij het ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne. Van 1981 tot 1986 was hij hoofd van de afdeling algemene en bestuurlijke zaken DG milieuhygiëne bij VROM. Van 1991 tot 2000 was Biezeveld milieuofficier van justitie in Den Haag. Van 2001 tot 2012 was hij coördinerend milieuofficier bij het Functioneel Parket in Den Haag. Tussen 2008 en 2012 was hij ook bijzonder hoogleraar milieurecht in Groningen. Gustaaf Biezeveld is voorzitter van het burgercomité Haren.

stuurskrachtonderzoek te komen, waarvan de provincie mede-opdrachtgever wilde zijn. Zoals dat gaat: wie betaalt, bepaalt.' Dit onderzoek van B&A uit maart 2016 blijkt de opmaat naar gedwongen herindeling. Het provinciebestuur begint een herindelingsprocedure. Biezeveld: 'Ik weet het niet zeker, maar dat zou te maken kunnen hebben met de komst rond die tijd van de CDA'er Paas als nieuwe commissaris. Het CDA had zich tijdens de verkiezingen uitgesproken tegen herindeling onder dwang, maar koos plotseling een ander spoor.'

ZETBAAS

Vanaf dat moment toont burgemeester Van Veen zich volgens Biezeveld meer dan ooit een 'toegewijde zetbaas' van de provincie. "Ik ben geen verantwoording schuldig aan de gemeenteraad, ik ben alleen verantwoording schuldig aan de commissaris van de koning", zei hij in B en W. Helemaal wat commissaris Van den Berg wilde, want die had met de benoeming van Vlietstra en Van Veen volgens Biezeveld voor ogen dat Haren geen vuist kon maken in Den Haag. 'Als Van Veen had gedaan wat hij had moeten doen, namelijk opkomen voor de raad en de inwoners van Haren, dan was de annexatie niet gelukt. Omdat de burgemeesters van Landgraaf en Scherpenzeel wél gewetensvol hun werk deden, ontsprongen deze gemeenten de dans van de gedwongen herindeling.' 'Ik ben blij voor Scherpenzeel', benadrukt de voorzitter van het burgercomité Haren, 'maar Haren ervaart het wel als willekeur', voegt hij eraan toe. 'Minister Ollongren trok vorig jaar een streep door de herindeling van Scherpenzeel omdat de financiële positie van Barneveld slecht is en omdat de inwoners van Scherpenzeel geen fusie wilden. Precies dezelfde argumenten waren er voor Haren. Het verschil? De burgemeesters én een geheime afspraak tijdens de formatie van het kabinet-Rutte III over steun voor het herindelingswetsvoorstel van toenmalig minister Plasterk. Minister Ollongren wilde vervolgens niets weten van onderbouwde klachten over de herindelingsprocedure en de onjuiste informatie in het herindelingsadvies. Ze vond de klachten maar 'gevoelens.' De geheime afspraken die volgens hem zijn gemaakt over de uitkomst van een nog te voeren herindelings- en wetgevingsprocedure, steken de voorzitter van het burgercomité misschien nog wel het meest. Biezeveld: 'Dergelijke afspraken horen niet thuis in een democratische rechtsstaat. Zij zetten bestuurders aan tot machtspolitiek op basis van 'het doel heiligt de middelen' en coalitiepartijen tot weggijken. De gemeenteraad en de burgers van Haren wa-

'De schande van Haren moet uit de doofpot'

ren daardoor machteloos en rechteloos. De ministers die Haren behoorden te beschermen tegen onzorgvuldig handelen speelden onder één hoedje met de provincie. Zo kon een misleidend herindelingsadvies leiden tot een wet die onzorgvuldig en onrechtmatig is voorbereid. Ook werd de werkelijke financiële situatie van Groningen voor de wetgever verzwegen.'

TWEE WERELDEN

Als buitenstaander denk je: gemeente Haren of Haren gem. Groningen, wat maakt het uit. Dat heeft Biezeveld vaker gehoord. 'Dat zeg je omdat je Haren en Groningen niet kent en niet weet dat ze totaal verschillende werelden zijn. De inwoners waren betrokken bij het bestuur en het bestuur bij de inwoners. Korte lijnen en de menselijke maat. Dat interesseert de ambtenaren en wethouders in Groningen niets. De dorpen spelen geen rol. Alles moet worden aangepast aan de stadse maat. De burgerkracht en het gemeenschapsgevoel verdwijnen daardoor. Haren stond niet voor niets jarenlang in de top drie van beste woongemeenten van Nederland. Maar gedeputeerde Brouns framede in *Binnenlands Bestuur* Haren als een achterlijke gemeente die niet goed voor haar inwoners kon zorgen. Haren had haar financiën zeker niet helemaal op orde, maar kon volgens hoogleraar economie van de centrale overheden in Groningen Maarten Allers met voldoende politieke wil dit probleem zelf oplossen. Dat hoorde de provincie natuurlijk liever niet.' Opvallend is dat de lokale krant *Haren/de Krant* niet zo zwaar lijkt te tillen aan dat vermaledijde blauw witte bord aan het begin van het dorp. De krant schreef deze maand: 'Tijd heelt wonden en nu Haren sinds 2019 onderdeel is van de gemeente Groningen zijn veel mensen eraan gewend en lopen de emoties niet meer op, behalve bij een beperkte groep.' Is dat zo? Biezeveld: 'Een kleine groep roert zich, de rest van het dorp is murw. De mensen moeten verder met hun leven. Ze hebben zich ver-

zet tegen de annexatie en gemerkt hoe ze zijn bedrogen. Dat uiten ze niet iedere dag. Maar dat betekent niet dat ze niet zouden willen dat Haren weer loskomt van Groningen. Dat kan door Haren af te splitsen van Groningen en de gemeente weer in te richten, of door Haren aan Tynaarlo te koppelen', aldus Biezeveld. Hij denkt dat de tijd rijp is voor zo'n drastische bestuurlijke ommezwaai. De annexatie van Haren komt volgende maand weer ter sprake in de Groningse Staten. In april wordt Haren besproken in een commissiedebat in de Tweede Kamer. 'Er is beweging', zegt Biezeveld, 'en ik hoop dat die wordt aangewengeld door de wens van dit kabinet en de Kamer om de bestuurscultuur te veranderen. Vicepremier De Jonge zei in oktober 2020 namens de ministerraad dat "daar waar het misgaat de overheid moet herstellen wat is misgegaan, en goedmaken wat verkeerd is gegaan."'

VERTROUWEN

Als politiek Den Haag werk wil maken van een nieuwe bestuurscultuur, dan behoort ze volgens Biezeveld de annexatie van Haren tegen het licht te houden. 'Ik heb vertrouwen in de nieuwe minister van Binnenlandse Zaken Bruins Slot. In januari zei ze in de Kamer dat bescherming van de democratische rechtsstaat prioriteit heeft. Dat is hoopvol.' 'Nog nooit is een gemeente bij een herindelingsproces zo schandalig behandeld', besluit de voorzitter van het burgercomité Haren. 'Door een verkeerde bestuurscultuur waarin eerlijkheid en de principes van de rechtsstaat niet tellen, is de inwoners onrecht aangedaan.' Biezeveld bladert door een ordner en vindt de brief die minister Ollongren eind vorig jaar aan de Kamer schreef over de rol van provincies bij herindeling. 'Herindelingen moesten volgens haar van onderop komen. Dat staat negen keer in die brief. Weet je hoeveel keer ze Haren noemt? Nul! Zij heeft het liever niet over de keer dat ze daar maling aan had. Die schande moet uit de doofpot.' ●